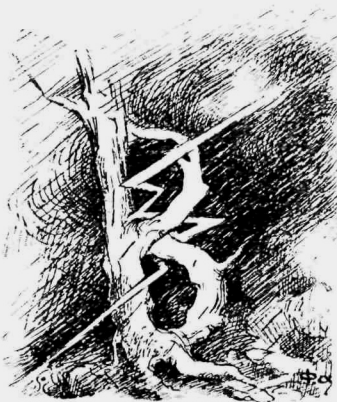

★ ΑΠΟ ΤΑΣ ΦΩΤΟΣΚΙΑΣΕΙΣ ★

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

ΠΑΔΕΩΣ ὠθοῦν-
ται εἰς τὸ κε-
νὸν τὰ πρῶτα
νέφη. Ἐσυνή-
θισα νὰ βλέπω
ἐπὶ τόσους μῆ-
νας ἀδιακόπως
τὸν οὐρανὸν
αἶθριον, ὥς νὰ
ἦτο παρθενι-
κὸν μέτωπον
τὸ ὁποῖον καμ-
μία ὥστις πό-
νου δὲν ἐσκία-
σεν ἀκόμη, οὔ-
τε νυλάκωσεν

ἀνήσυχος φροντίς ἢ σκέψευς παιδαγωγὸς μέρι-
μνα. Ἡλιος καὶ σελήνη καὶ ἄστρα, κόσμοι πανι-
σχυροὶ, φωτεινοὶ, εἶχον κορέσῃ τὴν ὁρασίν μου,
ἡ δὲ ψυχὴ ἥτις ζητεῖ πάντοτε τὸ ἀγνωστον καὶ
τὸ καινόν, ἐπόθησε τῶν νεφῶν τὰ θολὰ συμ-
πλέγματα καὶ τὴν διὰ τοῦ αἰθέρος πορείαν, τὴν
ἐκσπωμένην εἰς σταγόνας μαυνομένης καὶ πλητ-
τούσας τὸ διψαλέον χῶμα μετὰ μανίας ὀρχη-
στρίδος.

Κάθημαι εἰς τὸ παραθύρον μου καὶ παρατηρῶ
τὰ ἀραιὰ φθινοπωρινὰ νέφη ἅτινα διώκει πρὸς
δυσμάς ὁ ψυχρὸς ἀνεμὸς. Καὶ τὰ εὐτυχῶ, διότι
φέρονται τόσον ὑψηλά, διότι γνωρίζουν κό-
σμους οὓς ἡ ἀνθρωπίνη μεγαλοφυΐα ἀδυνατεῖ
ἀκόμη νὰ διερευνήσῃ καὶ ἀρκοῦμαι νὰ ὀνειρο-
πολῶ συνοδὸν τῶν τὴν πτωχὴν φαντασίαν μου,
ἥτις ζητοῦσα τὸ ἔργον ἐπὶ τῆς γῆς, μεθ' ἧς ἡ
ὕλη μὲ συνδέει, τὸ ἀνευρίσκει εἰς τὰ νέφη, τέ-
κνα τῆς γῆς ἀποστατήσαντα, ἅτινα εἰς δάκρυα
λυόμενα μετάνοιās θὰ λούσωσι τὴν μητέρα τῶν,
ἐπαναστρέφοντα εἰς τὴν πρώτην κοιτίδα. Εὐρί-
σκω τόσῳ πολὺ νὰ ὁμοιάζουν τὰ νέφη, τὰ πρῶτα
μάλιστα φθινοπωρινὰ νέφη, πρὸς τὰς πτήσεις
τοῦ πνεύματός μου! Ὅσοι καὶ ἂν ἵπταται, εἶναι
ἀδύνατον νὰ μὴ ἐπαναστρέφῃ εἰς τὴν γῆνιν,
τὴν ἀδυσώπητον πραγματικότητα.

Ἐκτείνεται κάτωθεν τοῦ παραθύρου μου, ἀφ'
οἷου σχεδὸν ἡσθάνθην τὴν ζωὴν, ὁ κῆπος μου.

Τὸ πράσινον φύλλωμα τῶν πυκνῶν δενδρουλλίων
τοῦ, τὸ ποικίλον τῶν πετάλων τῶν ἀνθέων
χρῶμα σχηματίζουνσι ὁπτικὸν Παράδεισον Ὅσα
κις ὁ οὐρανὸς διὰ τοῦ ἀπείρου φωτός του μὲ
θαμβοῖ. πρὸς τὰ ἄνθη καὶ τὰ δένδρα ῥίπτω τὰ
βλέμματά μου, ἵνα ἐκείθεν τὴν δροσὸν ἀντλήσω
καὶ τὴν παρηγορίαν. Ἀλλ' οἷα πληροῖ τῆς ψυ-
χῆς μου τὰ βάθη θλίψης! Νεκροταφεῖον ἀλνθὲς
οἱ στενοὶ ἀμμοστρωμένοι δρομίσκοι. Τὸ πένθος
διαχύνεται βαθύτερον ἐδῶ ἢ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ ..

Καὶ ἄλλα δέχεται ἡ γῆ τέκνα τῆς : Τὰ φύλλα,
πιπτοντα κάτωχρα, ἐξιντλιμμένα. Ἡ φθίδις, ὁ
μαρasmus τὰ ἀπεστέρησε καὶ τῆς τελευταίας
ἱκμάδος.

Ἴπταται ὁ νοῦς μου πρὸς τὸ κυπαρισσόφυτον
ἄστυλον τῶν νεκρῶν, πρὸς τὴν τρέμουσαν καν-
δήλαν καὶ τὸν σταυρὸν, πρὸς τὰ μάρμαρα καὶ τὸ
ἐκ τῶν κόλπων τοῦ τάφου φυόμενον νεκράνθε-
μον. Ἡ βροχὴ ἐξαλείφει βαθμιαίως τὰς ὀνόματα
ἅτινα δὲν ἴσχυσαν νὰ σβύσουν τα δάκρυα καὶ ἀπο-
μακρύνει ἐκείθεν καὶ τὸν τελευταῖον ἐπισκέ-
πτην. Ἐρχεται τὸ παράπονον τῆς φύσεως νὰ ἀν-
τικαταστήσῃ τὸ δάκρυ τῆς στοργῆς καὶ ἡ ἐρη-
μία ἀνακτᾷ τὸ ἀγέρωχον κράτος τῆς ἐν τῇ ἡμί-
φωτι. ἐν ᾧ διὰ μελαγχολικῆς περιβάλλει τὸ συμ-
παν ῥέμβης τῶν νεφῶν ἡ ἀτμώδης καὶ ἀσύλλη-
πτος συνδόχη.

Νεκροταφεῖον ἡ καρδία, μὲ σταυρὸν φύλλα
τῆς πίστεως - τὸ πνεῦμα, μάτην μὲ δάκρυα λούε-
ται. Ἀλλοίμονον ! Προκαλοῦν τὸν πόνον μάλλον
ἀδυσώπητον καὶ ἀντὶ ἀνθυλλίου βλαστάνει καὶ
ἀνδροῦται παρὰ τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ἡμισβεσμέ-
νων προσφιλῶν μοι ὀνομάτων τὸ μυστήριον, ἐνῶ
τὴν σιγηλὴν κυπαρισσόδον τοῦ πένθους ὑποκαθι-
στὰ κυρίαρχος ἡ λήθη ἡ αἰωνία, ἡ ἀνίκητος.

Πλανῶνται ἀκούραστα τὰ πρῶτα φθινοπω-
ρινὰ νέφη, ὑπὸ τὸ ψυχρὸν φύσημα τοῦ ἀνέμου.
Περιφέρω τὸ βλέμμα ἐν ἐκστάσει καὶ διορῶ εἰς τὰ
συνωθούμενα νέφη καὶ τὰ ἐκπτοτα φύλλα : τὰς
ἐλπίδας καὶ τοὺς πόθους τοῦ ἀνθρωπίνου βίου,
τὴν τύχην τῆς ψυχῆς, τοὺς κλυδωνισμοὺς τῆς
καρδίας, τὴν ἐκμηδένισιν τοῦ σώματος. Ἀνα-
γινώσκω τὸ ἐλεγεῖον τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας
καὶ σκέπτομαι ὅτι ἀφρεύτως ὁ Θεός, ὁ ἀνυπέρ-
βλητος ἡμῶν τῶν νευροσπάστων κυρίαρχος, ὡς
μέγαν κήρυκα τῆς ἁμαρτωλῶν σωτηρίας καὶ δι-

δάσκαλον ἔταξε τὸ Φθινόπωρον μὲ τὴν σαπρίαν τῶν φύλλων του καὶ τὰς συγκρούσεις τῶν νεφῶν του. Καὶ μᾶς ἐφιλοδώρησεν οὕτω τὸν μαρasmus, τὴν σκιάν ὡς τὰ εὐγλωττότερα πειστήρια τῆς θείας προνοίας του καὶ τῆς παροιμιώδους ἐπικίας του ! Καὶ σκέπτομαι καὶ ὄνειροπολῶ, καὶ ἀκουῶ ἐξ ἀγάπης, ἐκ πείσματος, ἐξ ἀγνοίας, ἐξ ἀδυναμίας, καὶ ἐγὼ δὲν ἡξεύρω. . .

Χαιρετῶ τὸ Φθινόπωρον, διότι χωρὶς νὰ θέλω χαιρετῶ δι' αὐτοῦ αὐτὸν τὸν προορισμὸν τῆς ἀνθρωπίνης υπάρξεως, τὸ τέρμα τῶν μόθων, τῆς αὐταπάτης.

Παρέρχονται τὰ νέφη, στροβιλίζονται τὰ φύλλα καὶ ἐκτινάσσει τὸ πένθος πιεζομένη ἡ καρδιά, ὑγραίνουσα καὶ καταλάμπουσα τοὺς ἀστέρας τοῦ ψυχικοῦ στερεώματος—τοὺς ὀφθαλμούς. Τὰ δάκρυα εἶνε τὰ φθινοπωρινὰ νέφη τῆς ψυχῆς ἀποσυντιθέμενα εἰς σταγόνas—εἰς στεναγμούς.

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

★ Εἰς Μεγάς Ψυχολόγος ★

TH. RIBOT

ΠΕΣΥΡΘΗ τῆς ἐνεργοῦ διδασκαλίας ὁ μέγας καθηγητὴς τῆς ψυχολογίας καὶ τῆς φιλοσοφίας ἐν τῷ College de France (Μερόφιλος Ριμπώ, ἀντικατασταθεὶς ὑπὸ τοῦ

μαθητοῦ αὐτοῦ καὶ ἐπιμελητοῦ ἐν τῷ Ἐργαστηρίῳ τῆς Φυσιολογικῆς Ψυχολογίας Περ Ζανέ.

Ὁ Ribot εἶνε εἰς ἐκ τῶν μεγίστων συγχρόνων φιλολόγων καὶ φιλοσόφων, καὶ μίαν ἀπὸ τὰς ἐπιφανεστέρas δόξas τῆς πνευματικῆς Γαλλίας. Τὰ θαυμασιά του συγγράμματα εἶνε παγκοσμίως γνωστὰ, εἰς πλεῖστα δὲ ψυχολογικὰ ζητήματα ὅλοι οἱ φιλόσοφοι συγγραφεῖς ἀναφέρουν τὰς ιδέas αὐτοῦ καὶ τὰς ἐξηγήσεις ὡς αὐθεντίας μεγάλου ἐπιστημονικοῦ κύρου.

Ὁλόκληρον τὸ συγγραφικὸν αὐτοῦ οἰκοδόμημα, τὸ ἀληθῶς γιγάντιον καὶ περικαλλές, ἐστήριξε μὲν ἐπὶ τῶν θεμελιωδῶν βάσεων τῶν ιδεῶν τοῦ Δαρβίνου, Σπένσερ, Μπκίν, Τζὼν Στούαρτ Μίλλ, καθὼς καὶ τῶν Σοπενχάουερ καὶ Χάρτμαν, ἐτελειοποίησεν ὅμως αὐτάs καὶ ἐτροποποίησεν οὐσιωδῶs, ἐσφράγισε δὲ τὴν μορφήν τοῦ ὅλου ἔργου μὲ τὴν ἰδίαν καὶ πρωτότυπον σφραγίδα τῆς εὐφυίας, τοῦ κάλλους καὶ τῆς φιλοπονίας. Ἀπλὴ ἀπαρίθμησις τῶν συγγραμμάτων τοῦ σοφοῦ Γάλλου ψυχολόγου, θέλει ὁρῶσι τὴν γενικωτέραν ιδέαν περὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ λεπτομερὴς μελέτη καὶ κριτικὴ ἤθελεν ἀπαιτήσῃ πολλὰς σελίδas.

Ἡ «Ψυχολογικὴ Κληρονομικότης» θεωρεῖται ὡς τὸ κορυφώτερον καὶ ποιητικώτερον τῶν

TH. RIBOT

ἐπιστημονικῶν του ἔργων, ἡ δὲ «Ψυχολογία τῶν αἰσθημάτων» εἶνε τὸ περικαλλέστερον καὶ βαθύτερον αὐτοῦ σύγγραμμα. Ἡ «Σύγχρονος Ἀγγλικὴ φιλοσοφία» ἐκρίθη ὡς ἡ πιστοτέρα μελέτη αὐτῆς καθὼς καὶ ἡ «Φιλοσοφία τοῦ Σοπενχάουερ» μετὰ τῆς «Συγχρόνου Γερμανικῆς φιλοσοφίας» ἀπέδειξεν τὸν Ριμπώ αὐστηρὸν καὶ βαθὺν καὶ φιλοπονώτατον κριτικόν, ἐμβριθῶς νικτὰ λίαν προσεκτικῶς εἰς τὸ φιλοσοφικὸν πνεῦμα τῶν μεγάλων συστημάτων, τῶν ἰσχυόντων ἐν τῷ πνευματικῷ στερεώματι τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γερμανίας.

Αἱ μικραὶ ὅσον καὶ βαθύταται αὐτοῦ σπουδαὶ καὶ μελέται ἐπὶ τῶν «νόσων τῆς θελήσεως» ἐπὶ τῶν «νόσων τῆς μνήμης» καθὼς ἐπίσης καὶ ἐπὶ τῶν «νόσων τῆς προσωπικότητος» ἀποτελοῦσιν ἀπαραίτητον διδάσκαλον διὰ πάντα ὅστις θέλει νὰ σπουδάσῃ τὰ ζητήματα ταῦτα.

Μετέφρασε τοῦ H. Spencer τὰς «Ἀρχὰς τῆς Ψυχολογίας» διτομον μέγα σύγγραμμα, διὰ δὲ τῆς «Φιλοσοφικῆς Ἐπιθεωρήσεως» ἦν ἀπὸ ἐτῶν διευθύνει. παρέσχε εἰς τὸν σκεπτόμενον κόσμον πιστὸν κάτοπτρον πάσης τῆς παγκοσμίου φιλοσοφικῆς κινήσεως καὶ ἐργασίας.

Θαυμαστῆς τοῦ Πλάτωνος καὶ ἐξηγητῆς τῶν ἐμφύτων αὐτοῦ ιδεῶν, διὰ τῆς ψυχολογικῆς κληρονομικότητος, τῆς ὑποίας παθολογικὴν μορφήν θεωρεῖ τὸ προπατορικὸν λεγόμενον ἀμάρτημα, ἤνοιξε θαυμασίους καὶ διαυγεῖς ὀρίζοντας ἐν τῇ μελέτῃ τῶν ψυχολογικῶν φαινομένων, ἐν τῇ θετικῇ καὶ πειραματικῇ αὐτῶν ἀνάλυσει, ὅσον καὶ τῇ εὐρείᾳ φιλοσοφικῇ ἀντιλήψει. Μελετητῆς βαθύς, συγγραφεὺς διαυγὴς καὶ βαθύνους, τύπος penseur θετικοῦ καὶ ἐπιστήμονος, τοιοῦτος ὁ ἀποχωρῶν τῆς ἐνεργοῦ διδασκαλίας καθηγητῆς Ribot, ἐνδόξως σταδιοδρομήσας καὶ